

Η Πινακίδα Ιχνογραφίας του 1ου Βαθμού – Emulation

*Η οικοδόμηση του εσωτερικού Ναού – Από τον Ακατέργαστο Λίθο στον
Ηθικό Άνθρωπο*

***Ακατέργαστος Άνθρωπος → Αυτοκυριαρχία → Γνώση → Σοφία → Υπηρεσία
→ Παρακαταθήκη***

Εκπαιδευτικό και φιλοσοφικό κείμενο για παρουσίαση και μελέτη

Σκοπός της Διάλεξης

Η πρώτη διάλεξη παρουσιάζει την Πινακίδα Ιχνογραφίας όχι ως συλλογή εμβλημάτων αλλά ως σχέδιο προσωπικής οικοδόμησης. Ο νεοεισερχόμενος συναντά τον εαυτό του ως ακατέργαστο υλικό, τα εργαλεία ως μεθόδους ηθικής εργασίας, τις αρετές ως όρια και το Φως ως κατεύθυνση. Η διάλεξη οδηγεί από την αυτογνωσία στην αυτοκυριαρχία.

Εισαγωγή – Η Πινακίδα ως σχέδιο ζωής

Σεβαστέ Διδάσκαλε, Αδελφοί,

Όταν ο νεομύητος αντικρίζει για πρώτη φορά την Πινακίδα Ιχνογραφίας του Πρώτου Βαθμού, μπορεί να δει ένα πλήθος αντικειμένων: στύλους, λίθους, εργαλεία, ουράνια σώματα, μία κλίμακα, ένα ιερό βιβλίο και γεωμετρικά σύμβολα. Αν όμως παραμείνει μόνο στην ονομασία τους, δεν έχει ακόμη εισέλθει στο νόημα της Πινακίδας.

Η Πινακίδα είναι σχέδιο. Ο επιχειρησιακός τέκτων δεν άρχιζε την οικοδόμηση χωρίς χάραξη, μέτρο και αναλογία. Έτσι και ο συμβολικός Τέκτων καλείται να αναρωτηθεί: ποιο είναι το σχέδιο της δικής μου ζωής; Ποια αρχή θα παραμείνει σταθερή όταν το συμφέρον με πιέσει να την εγκαταλείψω; Ποιος θέλω να είμαι όταν κανείς δεν με παρατηρεί;

Η πρώτη μεγάλη διδασκαλία είναι ότι η ζωή δεν πρέπει να οικοδομείται τυχαία. Ο άνθρωπος χρειάζεται ηθική αρχιτεκτονική.

Ο Ακατέργαστος Λίθος

Ο Ακατέργαστος Λίθος έχει αξία, αλλά δεν έχει ακόμη μορφή κατάλληλη για το οικοδόμημα. Αυτό είναι το σημείο εκκίνησης του μυημένου. Δεν του λέγεται ότι είναι χωρίς αξία· του λέγεται ότι είναι ατελής και επομένως ικανός για πρόοδο.

Κάθε Αδελφός οφείλει να αναγνωρίσει τις δικές του τραχύτητες: ανυπομονησία, οργή, ματαιοδοξία, ζήλια, ανάγκη επιβολής, φιλοδοξία χωρίς μέτρο, αδυναμία συγχώρησης. Το Τεκτονικό έργο αρχίζει όταν πάψουμε να χρησιμοποιούμε τα εργαλεία για να μετράμε τους άλλους και αρχίσουμε να τα στρέφουμε στον εαυτό μας.

Η αυτογνωσία δεν είναι αυτοκατηγορία. Είναι η ακριβής αναγνώριση του υλικού πάνω στο οποίο θα εργαστούμε.

Ο Κατεργασμένος ή Τέλειος Λίθος

Ο κατεργασμένος λίθος συμβολίζει την πρόοδο που προέρχεται από επίμονη εργασία. Η τελειότητα εδώ δεν είναι ανθρώπινη αλάθητη κατάσταση. Είναι προσανατολισμός: καλύτερη αναλογία, καλύτερη εφαρμογή, μεγαλύτερη χρησιμότητα μέσα στο συνολικό οικοδόμημα.

Η πραγματική πρόοδος του Τέκτονα δεν μετριέται από το πλήθος των τίτλων, των αξιωματών ή των βαθμών, αλλά από όσα έχει αφαιρέσει από την ακατέργαστη φύση του. Η τελετή μπορεί να ανοίξει το λατομείο και να θέσει τα εργαλεία στα χέρια μας. Το έργο, όμως, παραμένει δικό μας.

Οι Τρεις Μεγάλοι Στύλοι – Σοφία, Ισχύς και Κάλλος

Οι τρεις στύλοι διδάσκουν ότι ένα σταθερό οικοδόμημα απαιτεί συνδυασμό τριών αρχών. Η Σοφία επιλέγει την κατεύθυνση. Η Ισχύς επιτρέπει να ακολουθήσουμε τη σωστή κατεύθυνση όταν αυτή γίνεται δύσκολη. Το Κάλλος προσθέτει αρμονία, μέτρο, ανθρωπιά και χάρη.

Σοφία χωρίς Ισχύ παραμένει καλή πρόθεση. Ισχύς χωρίς Σοφία γίνεται βία. Σοφία και Ισχύς χωρίς Κάλλος μπορεί να παράγουν ψυχρή αποτελεσματικότητα χωρίς ανθρωπιά. Ο χαρακτήρας χρειάζεται και τα τρία.

Οι διαφορετικοί αρχιτεκτονικοί ρυθμοί προσθέτουν ένα ακόμη μάθημα: η αρμονία δεν απαιτεί ομοιομορφία. Μία Στοά μπορεί να αποτελείται από διαφορετικούς ανθρώπους και παρ' όλα αυτά να σχηματίζει ενιαίο οικοδόμημα.

Το Μωσαϊκό Δάπεδο και το Περίγραμμα

Το μαύρο και το λευκό του Μωσαϊκού Δαπέδου υπενθυμίζουν τις αντίθετες καταστάσεις της ανθρώπινης ζωής: χαρά και λύπη, επιτυχία και αποτυχία, υγεία και δοκιμασία, αναγνώριση και απογοήτευση. Η ωριμότητα δεν βρίσκεται στην εξαφάνιση των σκοτεινών τετραγώνων, αλλά στην ικανότητα να βαδίζουμε σε ολόκληρο το δάπεδο χωρίς αλαζονεία στην ευτυχία και χωρίς πικρία στη δυσκολία.

Το οδοντωτό ή ψηφιδωτό περίγραμμα θέτει όρια. Η ελευθερία χωρίς όρια γίνεται δουλεία στις παρορμήσεις. Ο άνθρωπος που δεν μπορεί να ελέγξει την οργή του είναι υποτελής στην οργή του. Εκείνος που δεν μπορεί να περιορίσει τη φιλοδοξία του είναι υποτελής στη φιλοδοξία του.

Οι Τέσσερις Καρδινάλιες Αρετές

Η Εγκράτεια κυβερνά την επιθυμία. Η Ανδρεία επιτρέπει να παραμείνουμε πιστοί όταν η πίστη έχει κόστος. Η Φρόνηση ξεχωρίζει το «μπορώ» από το «πρέπει». Η

Δικαιοσύνη απαιτεί να αποδίδουμε στον άλλο ό,τι του οφείλεται, ακόμη και όταν δεν είναι φίλος μας.

Αυτές οι αρετές δεν είναι διακοσμητικές. Αποτελούν όρια του ηθικού χαρακτήρα. Η πλέον δύσκολη δοκιμασία της Δικαιοσύνης είναι να την εφαρμόζουμε όταν το δίκαιο ευνοεί εκείνον που δεν συμπαθούμε.

Ο Τόμος του Ιερού Νόμου – Ο Γνώμονας και ο Διαβήτης

Ο Τόμος του Ιερού Νόμου θέτει την αρχή ότι υπάρχει μέτρο ανώτερο από την προσωπική ευκολία. Η ηθική δεν μπορεί να αλλάζει κάθε φορά που η αρχή γίνεται άβολη.

Ο Γνώμονας συμβολίζει την ευθύτητα. Όταν ένας λίθος δεν είναι ορθός, δεν διορθώνουμε τον Γνώμονα· διορθώνουμε τον λίθο. Αυτό είναι ίσως το ακριβέστερο σύμβολο κατά της αυτοδικαιολόγησης.

Ο Διαβήτης θέτει την περιφέρεια της νόμιμης επιθυμίας. Δεν καταργεί το πάθος, αλλά το κυβερνά. Η φιλοδοξία, η δύναμη, ο θυμός και η απόλαυση μπορούν να υπηρετήσουν τη ζωή μόνο όταν παραμένουν εντός ορίων.

Το Σημείο εντός του Κύκλου – Στάθμη και Νήμα

Το σημείο μέσα στον κύκλο μπορεί να ιδωθεί ως εικόνα του ανθρώπου μέσα σε μια ηθική περιφέρεια. Η ωριμότητα αρχίζει όταν το όριο δεν επιβάλλεται μόνο από έξω αλλά έχει γίνει εσωτερική συνείδηση.

Η Στάθμη διδάσκει ισότητα ανθρώπινης αξιοπρέπειας, όχι ταυτότητα ικανοτήτων. Το Νήμα της Στάθμης ή Plumb Rule διδάσκει ακεραιότητα: ο δημόσιος και ο ιδιωτικός άνθρωπος πρέπει να είναι ο ίδιος. Η Τεκτονική ευθύτητα δοκιμάζεται ιδιαίτερα όταν δεν υπάρχει θεατής.

Το Lewis και η δύναμη της συνεργασίας

Το Lewis ως μηχανικό βοήθημα ανύψωσης βαρέων λίθων υπενθυμίζει ότι κανείς δεν οικοδομεί μόνος του. Η Αδελφότητα επιτρέπει σε πολλούς να σηκώσουν βάρη που θα συνέτριβαν τον έναν.

Παράλληλα, η δύναμη αποκτά νόημα όταν χρησιμοποιείται για να σηκώνει βάρη άλλων. Η ισχύς που υπηρετεί μόνο το εγώ είναι ατελής ισχύς.

Ήλιος, Σελήνη και Φλεγόμενος Αστéρας

Ο Ήλιος είναι εικόνα ενεργού Φωτός: τι γίνεται φωτεινότερο επειδή εμείς υπάρχουμε; Η Σελήνη υπενθυμίζει ότι μεγάλο μέρος του Φωτός που διαθέτουμε είναι

δανεικό από γονείς, δασκάλους, Αδελφούς και παραδόσεις. Λαμβάνουμε Φως, το αντανakλούμε και το παραδίδουμε.

Ο Φλεγόμενος Αστέρας μάς υπενθυμίζει ότι το Τεκτονικό Φως δεν είναι απλή πληροφορία. Είναι οξύτερη αυτογνωσία, καθαρότερη κρίση, ικανότητα να βλέπουμε πέρα από προκαταλήψεις και εγωισμό.

Η Κλίμακα του Ιακώβ – Πίστη, Ελπίδα και Αγάπη

Η βιβλική εικόνα της Κλίμακας του Ιακώβ δίνει στον Πρώτο Βαθμό την κατεύθυνσή του: προς τα άνω. Η πρόοδος δεν είναι τίτλος αλλά επανάληψη ορθών επιλογών.

Η Πίστη προσφέρει προσανατολισμό πέρα από το άμεσο συμφέρον. Η Ελπίδα εμποδίζει την αυτογνωσία να μετατραπεί σε απελπισία. Η Αγάπη ή Φιλανθρωπία βρίσκεται ψηλά επειδή η προσωπική βελτίωση δεν ολοκληρώνεται στην αυτοθαυμασμό αλλά στη χρησιμότητα προς τους άλλους. Χρόνος, υπομονή, συγχώρηση, υπεράσπιση της αξιοπρέπειας του άλλου και καθοδήγηση των νεότερων είναι μορφές φιλανθρωπίας.

Το Κλειδί και η γλώσσα της καλής αναφοράς

Η παράδοση του Κλειδιού συνδέει το σύμβολο με τη σωστή χρήση του λόγου. Ο λόγος μπορεί να καταστρέψει φήμη, φιλία και Αδελφότητα. Πριν μιλήσει, ο Τέκτων καλό είναι να ρωτά: είναι αληθές; είναι αναγκαίο; είναι δίκαιο; Θα το έλεγα αν ο Αδελφός ήταν παρών;

Η σιωπή, όταν είναι υπεύθυνη, δεν είναι αδυναμία. Συχνά αποτελεί ένδειξη αυτοκυριαρχίας.

Ο Ουράνιος Θόλος – Ανατολή και Δύση

Τα άστρα επαναφέρουν την προοπτική. Μπροστά στο μέγεθος του ουρανού οι προσωρινοί ανταγωνισμοί, οι τίτλοι και οι μικρές διαφωνίες αποκτούν το πραγματικό τους μέγεθος.

Η Ανατολή συνδέεται με το Φως και την αναζήτησή του. Το ουσιαστικό ερώτημα δεν είναι αν ο άνθρωπος εισήλθε κάποτε σε μία Στοά αλλά αν, με την πάροδο των ετών, κινείται προς μεγαλύτερη διαύγεια, ευθύτητα και ταπεινότητα.

Κεντρικό μήνυμα

Εσύ είσαι ο λίθος. Εσύ είσαι και ο τεχνίτης. Ο χαρακτήρας σου είναι το έργο και η ζωή σου το οικοδόμημα. Η πρώτη μεγάλη άσκηση του Τέκτονα είναι

να κυβερνήσει τον εαυτό του.

Βασικές πηγές και σημείωση μεθόδου

- United Grand Lodge of England (UGLE), Solomon – educational material on the First, Second and Third Degree Tracing Boards.
- Albert Pike, Esoterika: The Symbolism of the Blue Degrees of Freemasonry.
- The Scottish Ritual of Craft Freemasonry, Edinburgh, John Bethune – historical Scottish Craft Tracing Boards.
- Biblical background: Genesis 28; 1 Kings 7; 2 Chronicles 3; Judges 12, together with the traditional Temple narrative used in Craft Freemasonry.
- Σημείωση μεθόδου: οι συμβολικές ερμηνείες παρουσιάζονται ως φιλοσοφικές αναγνώσεις και όχι ως αποκλειστική ή δογματική ερμηνεία του συμβόλου.